

Kentlilerin Kıyı Alanı Düzenlemesine Bakışı: Alaplı Örneği¹

View of the Coastal Area Arrangement of Cities: Alaplı Example

H. Burçin Henden Şolt¹

¹Dr. Öğretim Üyesi, Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi, Alaplı MYO, Mimarlık ve Şehir Planlama Bölümü, burcinhenden@hotmail.com

ANAHTAR KELİMELER

*Kent,
Yerel Yönetim,
Kent Planlama*

ÖZET

İnsanoğlunun yerleşimlerinde suya yakın yerleri tercih ettiği bilinen bir gerçektir. Kentin doğal formuna uyum gösterebilen, kent kültürüne ve kullanım tarzına duyarlı, sürdürülebilir nitelikteki kıyı alanı planlamaları kentlerin gelişimi açısından önemlidir. Kıyı alanlarının canlandırılmasının kente fiziki, ekonomik, toplumsal açıdan faydalar sağladığına dair çok sayıda araştırma yapıldığı bilinmektedir. Zonguldak'ın Alaplı ilçesi de bir kıyı kentidir. Alaplı yıllarca Akçakoca-Kdz.Ereğli ekseninde bir geçiş niteliği sürdürmüş ve kıyı alanı kullanımını fonksiyonuna sahip olamamıştır. Sonrasında kıyı dolgu alanı üzerinde düzenleme çalışmaları yapılmıştır. Bu araştırmanın amacı, Alaplı kıyı alanı düzenlenmesinin kent halkı açısından nasıl değerlendirildiğini betimlemektir. Alaplı'nın 4 adet mahallesi bulunmaktadır. Her mahallede 50 adet olmak üzere 200 katılımcıya anket uygulanmıştır. Katılımcılar rastlantısal olarak seçilmiştir. Alaplı halkının kıyı alanı düzenlemesinden oldukça memnun olduğu, sıklıkla kullandığı, fonksiyonu kent açısından olumlu değerlendirdiği görülmektedir. Kentlerin sosyal yaşamı en önemli güçlerden birisidir. Toplumsal örgütlenme ve uzlaşma kültürünün yerleşebilmesi kentlerin fiziki yapısının nasıl düzenlendiğine bağlı olarak şekillenebilir. Kıyı alanlarının düzenlenmesi yerel kalkınmanın fiziki, sosyal ve ekonomik katkıları bakımından olumlu niteliktedir. Ancak, kentsel yerel değerlerin sürece katkısı ve katılımcı ortam sağlanması uygulamanın benimsenmesi açısından fayda sağlayacaktır.

KEYWORDS

*City,
Local Government,
Urban Planning*

ABSTRACT

It is a known fact that mankind prefers places close to water in settlements. Coastal area planning is important for the development of cities. Coastal area planning needs to be sustainable and sensitive to urban culture and usage style, which can adapt to the natural form of the city. It is known that the revitalization of coastal areas provides physical, economic and social benefits to the city. Alaplı district of Zonguldak is also a coastal city. Alaplı used to be a transition between Akçakoca and Kdz.Ereğli. There was no coastal area use function. Then, arrangement was made on the coastal filling area. The purpose of this research is to illustrate how the Alaplı coastal area arrangement is evaluated for the city's inhabitants. Alaplı has 4 neighborhoods. Surveys were carried out to 200 participants, 50 in each neighbourhood. Participants were randomly selected. it is observed that the people are very pleased with the coastal area arrangement, frequently used and evaluated the function positively in terms of the city. Social life of cities is one of the most important forces. The establishment of a culture of social organization and reconciliation can be shaped depending on how the physical structure of cities is arranged. The arrangement of coastal areas is positive for the physical, social and economic contributions of local development. However, the contribution of urban local values and the provision of participatory environment will benefit from the adoption of the implementation.

Suya yakın yerlerin yerleşim açısından tercih edildiği bilinmektedir. Tercih faktörlerinde fiziki ve ekonomik katkının yanı sıra kültürel ve sosyal olarak su kenarı alan kullanımının etkisi olabilmektedir. Kentlerin doğal fiziki eşiklerine uyan tasarımlarla şekillenen dokular, kent yaşam kültürüne uygun olarak farklılaşabilmektedir. Kıyı alanları kamusal açık alanlar arasında önemli bir yere sahiptir. Kıyı tanımlaması pek çok bilim insanı tarafından ele alınmıştır. T.C. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'na göre (2018) kıyı alanları; zengin doğal kaynak potansiyeli ve biyoçeşitlilik barındıran, toplum için önemli ekonomik fırsatlar sunan, gelişme baskısı altında olan duyarlı alanlardır. Özkan, Alp ve Tanrıverdi'ye göre (2015) kıyı alanları; kentlerin oluşmasında belirleyici doğal sınırlardandır. Hızlı kentleşme ve kentsel alan yetersizliğiyle denize doğru büyüyen kentler, kıyı dolgu alanları ile yeniden düzenlenmeye başlamıştır. Keleş (1980) kentbilim terimleri

sözlüğünde kıyıyı; denizlerin, yapay ve doğal göllerin kıyı çizgisi boyunca uzanan kara parçası olarak tanımlamıştır. Duru (2003) kıyının önemli niteliklerinden birinin kent yaşamının tamamlayıcısı olmasına dikkat çekmektedir.

Dünyada son yıllarda yürütülen kıyı alanları planlama çalışmaları incelendiğinde, özellikle kıyı alanlarında kamu mekânlarının güçlendirilmesi yönündeki ilkelerin odak noktası olduğu görülmektedir. Örneğin, Amerika'da Alexandria kıyı planı, kamu mekânlarının (parklar, meydanlar, gezinti yerleri, yollar, marina ve rıhtımlar, cadde ve sokaklar vb.) kıyı alanları için önemini vurgulayarak, aşağıda belirtilen esasları getirmektedir (Alexandria Waterfront Small Area Plan, 2012):

- Kıyı alanında kamusal mekânların artırılması,
- Kıyı boyunca süreklilik arz eden kamu erişiminin sağlanması,
- Görüntü koridorlarının tasarlanması,
- Mevcut parkların ve açık alanların korunarak geliştirilmesi,
- Yeni kamusal mekânların, mevcut olanlarla birlikte çeşitlilik oluşturacak şekilde düzenlenmesi,
- Kıyı alanı boyunca tarihsel değerleri, önemli yerleri ve olayları içeren yerleri gösteren yön bulma ve açıklayıcı tabelaların her türlü gelişime ve tasarıma dâhil edilmesi,
- Alexandria kıyı alanına kamu erişiminin güçlendirilmesi ve her yaşta ve kültürden insan için aktivitelerin düzenlenmesi.

Batı Karadeniz kıyısında yer alan Alaplı, bir kıyı kentidir. Ancak yıllarca kendi öz kimliğini net ortaya koyamamış; ana ulaşım aksı itibarıyla Akçakoca ve Kdz.Ereğli arasında geçiş noktası olmuştur. Daha sonra kıyıya dolgu alanı yapılarak üzerine rekreasyon imkanları yaratılmıştır. Bu çalışmanın amacı bir kıyı dolgu alanı kullanımı olarak Sahil Parkın Alaplı kentlileri tarafından nasıl değerlendirildiğini betimleyebilmektir. Bu nedenle anket çalışması düzenlenmiştir. Alaplılıların yaşadıkları şehirde yapılan yeni bir planlama alanına gösterdikleri davranışsal tutum, o kentin fiziki değişiminin yanı sıra sosyal, kültürel ve ekonomik değişimine de yansımaktadır. Kıyıda organize edilecek farklı etkinlikler, kıyı kullanımının artmasına etki edecektir.

KENTSEL KİYI ALANI KAVRAMI VE DÜZENLENME BİÇİMLERİ

Kıyı alanlarının fiziki planlaması yapılırken toplum gereksinimlerinin doğal potansiyel ile dengelenmesi, kıyı kimliğini ve kültürünü ön plana çıkaran, yerleşimde bütünlüğü sağlayan tasarım kararlarıyla yaklaşmak gerekmektedir (Koçan ve Ateş, 2011). 17.04.1990 tarih, 20495 sayılı resmi gazetede yayımlanan 3621 sayılı Kıyı Kanunu ve bu kanunun uygulanmasına dair 03.08.1990 tarih 20594 sayılı resmi gazetede yayımlanan Uygulama Yönetmeliği'nin amacı; deniz, tabii ve suni göl ve akarsu kıyıları ile bu yerlerin etkisinde olan ve devamı niteliğinde bulunan sahil şeritlerinin, doğal ve kültürel özelliklerini gözeterek koruma ve toplum yararlanmasına açma, kamu yararına kullanma esaslarını tespit etmek olup deniz, tabii ve suni göller ve akarsu kıyıları ile deniz ve göllerin kıyılarını çevreleyen sahil şeritlerine ait düzenlemeleri ve bu yerlerden kamu yararına yararlanma olanak ve şartlarına ait esasları kapsamaktadır. Bu kanun, kıyı bölgelerinin açık ve kesin bir tanımını yapmak, bu bölgelerin kullanımına ilişkin yöntemlerle korunmasına yönelik araçları belirtmek, kıyı bölgelerinde yapılabilecek fiziksel değişikliklere ilişkin sınırları saptamak konusunda önemli bir adımdır (Eke, 1995). 11.7.1992 tarih, 21281 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 3830 sayılı Kıyı Kanunu'nun en önemli özelliği, kıyının toplum yararına kullanılması için yapılaşmaya kısıtlamalar getirilmesi ve kıyı kenar çizgisinden itibaren ilk 50 m.lik bölüme yapı yapılmasına izin verilmemesidir. Aynı kanunun kanununun 13.10.1992 tarih, 21374 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmış olan Uygulama Yönetmeliği ve söz konusu kanun ve yönetmeliğe ilişkin 30.3.1994 tarih 21890 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan değişikliğe göre; kıyı çizgisi, kıyı, kıyı kenar çizgisi, sahil şeridi tanımlamaları yapılmıştır. Sahilin ilk 50 m.lik kısmında yaya yolları, gezinti ve dinlenme alanları, seyir teras alanları ve rekreatif alanların yer alabileceği belirtilmiştir (Sesli ve Akyol, 2015).

Türkiye'de bütünlük kıyı alanları yönetimi konusunda kapsamlı programlardan biri Ulusal Çevre Eylem Planı'nda (UÇEP) yer almıştır. UÇEP'de çevre yönetimi için sektörel eylem seçenekleri bölümünde "Denizlerin, Kıyı Alanlarının ve Diğer Duyarlı Ortamların Yönetimine Yönelik Eylemler" politikalar, örgütlenme, yasal düzenlemeler, ekonomik ve mali tedbirler, eğitim-öğretim, katılım, teknikler ve Ar -Ge eylem alanlarında, 43 eylem sıralanmıştır. Kıyılardan farklı biçim ve düzeylerde yararlanan kesimlerin temsilcilerinin karar süreçlerine katılabildiği demokratik yönetim modellerinin geliştirilmesi; bu yönetim modelinin yaşama geçirilmesi için gerekli yasal düzenlemelerin hazırlanması; kıyı yönetim eylem planlarının ve programlarının hazırlanması ve uygulanması konularına dikkat çekilmektedir (Görer ve Duru, 2001).

Kentsel alanlarda kıyılardan yararlanma, sanayi, ulaşım, turizm ve bunların üretimlerinden yararlanma gibi dolaylı yoldan olabildiği gibi, doğrudan doğruya toplumun her kesiminin kullanabilmesi için oluşturulmuş, dinlenme ve eğlence amaçlı olabilmektedir. Kıyıları özellikleri nedeniyle toplum yararına kullanılması gereken yer olmakla birlikte bu çoğu zaman sağlanamamaktadır. Genel olarak kıyı alanlarına bakıldığında ilk olarak göze çarpan kullanımlar; ulaşım, sanayi, yerleşme, turizm, rekreasyon ve diğer kullanım faaliyetleri olarak sıralanmaktadır (Döker, 2006). Kentleşme ile birlikte özellikle kıyı alanları olan kentlerde nefes alma, yeme içme, dinlenme, sohbet etme, hafta sonu etkinlikleri, yürüyüş ve spor aktivitelerini içeren kıyı (sahil) düzenlemeleri büyük önem kazanmaktadır. Bu alanlarda kent halkına yaşanabilir mekânlar ve kamusal açık alanlar oluşturabilmek yerel yönetimlerin beklenen görevleri halindedir.

ÇALIŞMA ALANI: ZONGULDAK ALAPLI

Alaplı, Zonguldak ilinin bir ilçesidir. Fındık üretimi, demir-çelik ve makine imalat sektörlerindeki gelişmişliği, tekstil sektörünün varlığı, alternatif turizm potansiyeli ile ön plandadır. İlçede dört adet fındık fabrikası bulunmaktadır. Ankara'ya 289; İstanbul'a 272 km. uzaklıktadır. Düzce ve Kdz. Ereğli gibi sanayisi gelişmiş merkezlerle yakın konumu, ilçede istihdamı etkileyecek işletme sayısının sınırlı kalmasına neden olmuştur. İlçenin özellikle 2008 yılında başlayan ekonomik kriz neticesinde kapanan tersaneler sonucunda çevre illere göç verdiği bilinmektedir. Kapatılan tersaneler sonucunda bu sektörde çalışan kalifiye elamanların İstanbul'a göçü söz konusudur. Alaplı Limanı'nın yapılması ve tersanecilik sektörünün canlandırılmasının yanı sıra, tarım ve alternatif turizmin yaygınlaştırılması da ilçenin gelişmesini sağlayabilecek unsurlar arasında yer almaktadır. Söz konusu sektörlerin yanı sıra tekstil, mobilya ve orman ürünleri sektörleri de Alaplı açısından önem arz eden konulardandır. Batı Karadeniz Bölgesinde topografik özellikler nedeniyle yatırıma uygun düz arazi bulmak oldukça zordur.

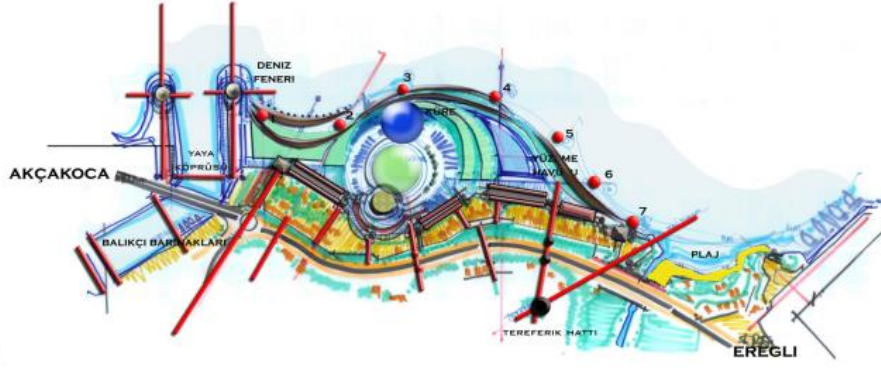
Kentin temel sorunları arasında sosyal ve kültürel imkânlarla yönelik altyapı eksikliği sayılabilir. Kentin güçlü yönlerinden biri ilçede Bülent Ecevit Üniversitesi Alaplı Meslek Yüksekokulu'nun bulunmasıdır (BAKKA, 2018). Alaplı Meslek Yüksekokulu'nun yaklaşık 3000 öğrencisi vardır. Bu durum kentin sosyal ve ekonomik yaşamına canlılık kazandırması açısından önmeli bir etken olarak değerlendirilebilir. Kdz. Ereğli ve Alaplı ilçelerinde yaklaşık 1.212 çiftçi 38.600 ha alanda organik tarım yapmaktadır. Alaplı arıcılık ve organik bal üretiminin en verimli yapıldığı kentlerdendir. Alaplı'ya 35km uzaklıktaki Gümeli Bölgesi'nin 255 hektarlık kısmı 2008 yılında koruma statüsüne alınmış ve Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü tarafından "Gümeli Tabiat Anıtı" olarak tescil edilmiştir (BAKKA_a, 2018).

Şekil 1. Alaplı genel görünümü

Alaplı Kıyı Dolgu Alanı Sahil Park Projesi

Alaplı ilçesi deniz kıyısında olmasına rağmen yıllar boyu kıyı rekreasyon kullanımı eksikliği yaşamıştır. 2005 yılında Alaplı Belediyesi tarafından kıyı kesimine dolgu çalışması gerçekleştirilmiştir. Daha sonra Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Mimarlık Fakültesi Şehir ve Bölge Planlama Bölüm Başkanlığı ile sözleşme yapılmış; oluşturulan ekip tarafından Aralık 2006-Haziran 2007 tarihleri arasında "Alaplı Dolgu Alanı ve Kent Merkezi Kentsel Tasarım Projeleri" hazırlanmıştır (Alpay, 2011). Kıyı dolgu alanı uzun süre atıl alan halinde kalmıştır. Alaplı Belediyesi tarafından 2012 yılında başlayan düzenleme çalışmalarını takip eden yıllarda hız kazanmış ve kıyı dolgu alanına Sahil Park adıyla yeni bir fonksiyon getirilmiştir.

Şekil 2. MSGSÜ tarafından 2006 yılında hazırlanan ancak uygulanmayan sahil alanı projesi

Kaynak: Alpay, B. (2011). Alaplı (Zonguldak) Kent Merkezi ve Kıyı Dolgu Alanı Düzenleme Süreci - Kentsel Tasarım Projeleri, İnönü Üniversitesi Sanat ve Tasarım Dergisi, Cilt:1, Sayı:3, S:296-307.

Çeşitli yasal prosedür ve politik nedenlerden ötürü hazırlanan projeler uygulamaya geçirilememiştir. Şekil 3’de Alaplı şehir merkezi, kıyı dolgu alanı ve ikisini ayıran karayolu görülmektedir. Duru’ya göre (2001) kıyı bölgelerinin planlanması ve korunmasında amaç, kıyıların dengeli bir biçimde gelişmesi olmalıdır. Sahil şeritleri ve kıyı kentlinin giderek artan rekreasyon ihtiyacına cevap verecek önemli kaynaklardır.

- Alaplı Sahili Kıyı Dolgu Alanı
- Akçakoca-Alaplı- Kdz.Ereğli Karayolu
- Alaplı Şehir Merkezi

Şekil 3. Alaplı kıyı dolgu alanı görünümü

Rekreasyon; insanların varoluş (uyuma-yeme-içme) ve geçim (çalışma, işe gidipgelme, çocuklar için okul, kadınlar için ev işleri v.b) için gerekli olanın dışındaki tüm zamanlar olarak tanımlanmaktadır. Rekreasyon insanların işten arta kalan zamanlarda eğlence ve dinlenme faaliyetleri ile kendilerini tazelemelerine yardımcı olmaktadır. Sanayileşme ve kentleşme olguları rekreasyonel faaliyetleri artırmıştır. Özellikle büyük şehirlerde bu faaliyetler daha yoğundur. Giderek artan nüfus ve beraberinde getirdiği sorunlar ile teknolojinin getirdiği yorgunluklar insanları rekreasyonel faaliyetlere itmektedir. Kentlerimiz bu ihtiyaçlara cevap vermekte oldukça zorlanmaktadır. İşte bu noktada kıyı alanları, rekreasyonel faaliyetlerin önemli bir parçası olan su olanağıyla bu faaliyetlerin yoğunlaştığı alanlar olarak karşımıza çıkar (Döker, 2006). Alaplı kıyı dolgu alanında da rekreasyon fonksiyonu hayata geçirilmiştir. Şekil 4’te görüldüğü gibi; yürüyüş yolu, spor alanları, çocuk oyun alanları, piknik yerleri ve amfi tiyatro mevcuttur. Ağaçlandırma çalışmaları hızla devam etmektedir. Sahil Park içerisinde henüz kiralanan bir taşınmaz bulunmamaktadır. Dolayısıyla Alaplı Belediyesi’nin elde ettiği bir gelir mevcutta söz konusu değildir. Alanın geneli kentin ortak kullanım alanı niteliğindedir. Alanda denizden yararlanma, yüzme gibi kullanımlar yoktur. Alaplı Limanı Sahil Park’ın 2-3 km yakınında bulunmaktadır. Bu tip fonksiyonlara orada yer verilmektedir.

2012 yılında yapımı başlanan Sahil Park projesi aslında sadece rekreasyonel alan yaratmak için gerçekleştirilen bir kentsel proje veya yerel yönetim hizmeti değildir. Bu yerel yönetimi hizmeti yapılmadan önce kente dair yapılan hemen her toplantıda; belediye meclisi gündemlerinde ve kent konseyi buluşmalarında atıl haldeki dolgu alanının temiz ve güvenilir bir mekân olması ve ortak kullanım alanlarının artırılmasına yönelik talepler yer almaktadır. Bu isteklerin varlığı yerel yönetim-üniversite arasında kente dair görüş toplantılarında ve kent konseyi raporlarında görülebilmektedir. Bu proje 2006 yılında gerçekleştirilen kıyı dolgu alanının atıl olarak kalmasının kente getirdiği fiziki ve sosyal yansımaların sona erdirilmesi çabalarının başlangıcı niteliğindedir. Çünkü Alaplı kıyı dolgu alanı 2006-2012 yılları arasında kentsel kullanımı olmayan, çöp ve hafriyat atıklarının sıklıkla görüldüğü, kentsel güvenlik açısından da sakıncalı görülebilecek bir alan niteliği taşımıştır. 2012 yılı itibarıyla Alaplı Belediyesi tarafından bu alanın şehre kazandırılması kentin hem fiziki hemde toplumsal hayatında farklılaşmaya neden olmuştur.

Şekil 4. Alaplı kıyı dolgu alanı sahil park görünümü

Alaplı kıyı dolgu alanına yapılan Sahil Park düzenlemesinde kent halkının bir araya toplanabileceği etkinlikler düzenlenmektedir. Örneğin, 2018 Ramazan ayında yaklaşık 3000 kişinin katıldığı bir iftar gerçekleştirilmiştir. Şehire özgü festival, konser, bayramlaşma gibi organizasyonların hepsi bu alanda yapılmakta; hemşehrilerin birbiri ile kaynaşma ortamı yaratılabilmektedir.

Şekil 5. Alaplı sahil park iftar organizasyonu

Kaynak:<http://www.pusulagazetesi.com.tr/alaplida-3-bin-kisi-iftarda-bulustu-100962-haberler.html>

ARAŞTIRMANIN AMAÇ VE YÖNTEMİ

Bu araştırmanın amacı, kıyı dolgu alanı rekreasyon düzenlenmesinin Alaplı kent halkı açısından nasıl değerlendirildiğini irdeleyebilmektir. Araştırma betimleyici niteliktedir. Karasar'a göre (2005); betimleyici araştırmalar, ilgi duyulan konu ya da etkinliklerin bir betimlemesini, tasvirini elde etmeyi amaçlayan araştırmalardır. Bu araştırma tipinde çalışılan olgu ya da örneklem hakkında elde edilen veriler betimlenerek temel özellikleri tasvir edilir. Betimsel araştırmalarda minimum %10 örneklem alınır. Türkiye İstatistik Enstitüsü verilerine göre (2018)

Alaplı'nın nüfusu 43.630 kişidir. Merkez nüfus ise 20.259 dur. Alaplı'nın 4 adet mahallesi bulunmaktadır. Her mahallede 50 adet olmak üzere 200 katılımcıya anket uygulanmıştır. Katılımcılar rastlantısal olarak seçilmiştir. Katılımcılara yaş, eğitim, gelir, kentte oturma süresi gibi temel sorular yöneltilmiştir. Sonrasında ise, Alaplı kıyı dolgu alanına yönelik görüşlerini betimleyebilmek adına, alanı kullanma sıklığı, kullanım amacı, bu alana sahil bandı düzenlemesi yapılmasından duyulan memnuniyet durumu sorulmuştur.

BULGULAR

Tablo 1'de görüldüğü gibi, katılımcıların %58,00'i kadın %42,00'si erkektir.

Tablo 1. Cinsiyet Dağılımı

	n	%
Kadın	116	58,00%
Erkek	84	42,00%
	200	100,00%

Katılımcıların yaş dağılımına bakıldığında; %34,50(69 kişi) nin 18-34 yaş aralığında olduğu görülmektedir. Bunu %29,00 ve %28,50 ile 35-54 yaş ve 55-74 yaş grubu izlemektedir.

Tablo 2. Yaş Dağılımı

	n	%
18-34	69	34,50%
35-54	58	29,00%
55-74	57	28,50%
75 ve üzeri	16	8,00%
Toplam	200	100,00%

Tablo 3'te katılımcıların eğitim durumu dağılımı görülmektedir.61 kişi(%30,50) lise mezunudur. 52 kişi(%26,00) lisans ve 44 kişi(%22,00) önlisans mezunudur. Kentte Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi Alaplı Meslek Yüksekokulu bulunmaktadır. Ayrıca 14 km. uzaklıktaki Ereğli'de aynı üniversitenin farklı fakülteleri yer almaktadır. Bu nedenle katılımcıların önlisans ve lisans mezunlarının sıklığı olağandır.

Tablo 3. Eğitim Durumu

	n	%
Okur yazar	9	4,50%
İlkokul	14	7,00%
Ortaokul	12	6,00%
Lise	61	30,50%
Önlisans	44	22,00%
Lisans	52	26,00%
Y. Lisans-Doktora	8	4,00%
Toplam	200	100,00%

Katılımcıların hanehalkı ortalama aylık gelir durumu incelendiğinde; 71 kişinin(%35,50) 3000-6000 TL. Aralığında gelire sahip olduğu görülmektedir. %34,50 katılımcının ise 1500-3000 TL. arası geliri vardır. Asgari ücret gelirine sahip katılımcı oranı %12,00'dir.

Tablo 4. Hane Halkı Ortalama Aylık Gelir Durumu

	n	%
0-1000 TL.	0	0,00%
Asgari Ücret	24	12,00%
1500-3000 TL.	69	34,50%
3000-6000 TL.	71	35,50%
6000 ve üstü	36	18,00%
Toplam	200	100,00%

Kentbilim çalışmalarında katılımcıların o kentte oturma sürelerinin bilinmesi önem taşımaktadır. Çünkü yaşadıkları ortama dair yorumlama yeteneğini güçlendirmektedir. Katılımcıların %39,00'u 25-34 yıl; %31,33'ü ise 15-24 yıl süresince Alaplı'da ikamet etmektedir. En düşük oran %7,00 ile 0-5 yıldır. Anlaşıldığı üzere Alaplı katılımcıların büyük çoğunluğu Alaplı kentinde uzun süredir yaşamaktadır.

Tablo 5. Kentte Oturma Süresi

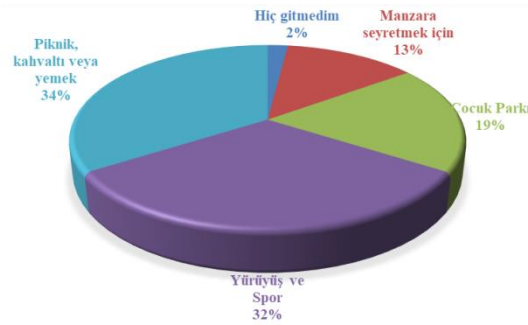
	n	%
0-5 yıl	21	7,00%
6-14 yıl	26	8,67%
15-24 yıl	94	31,33%
25-34 yıl	117	39,00%
35 yıl ve üzeri	42	14,00%
Toplam	300	100,00%

Katılımcılara Alaplı kıyı dolgu alanını(Sahil Park) ne sıklıkta kullandıkları sorulmuştur. %36,00 oranındaki katılımcı Sahil Parkta haftada 1-2 gün gittiğini belirtmektedir. Hiç gitmediğini söyleyen kişi sayısı sadece 4'tür. Bu durum genel olarak Alaplı kıyı dolgu alanına olan ilginin yoğun olduğunu göstermektedir.

Tablo 6. Kıyı Dolgu Alanını Kullanım Sıklığı

	n	%
Hiç gitmedim	4	2,00%
2-3 ayda bir	26	13,00%
Ayda 1-2 gün	51	25,50%
Haftada 1-2 gün	72	36,00%
Her gün	47	23,50%
Toplam	200	76,50%

Anketin diğer sorusunda katılımcıların dolgu alanını ne amaçla kullandığı öğrenilmeye çalışılmıştır. Verilen cevaplar arasında gruplama yapılmıştır. Alaplı Sahil Park'ta yürüyüş parkuru, spor aletleri, piknik ve dinlenme masaları, çocuk parkı, konser veya toplantılar için ayrılan amfiteatro gibi kullanımlar mevcuttur. Katılımcıların Sahil Parkı en çok yemek faaliyetleri (%34,00), yürüyüş ve spor yapmak (%32,00) için kullandıkları görülmektedir. %13,00 (26 kişi) oranında katılımcı manzara seyretmek için kıyıya geldiklerini belirtmektedir. Moreno ve Amelung (2009), kıyı kullanımında iklim koşulları ve deniz kullanımının yanında çekici bir çevrenin kıyı kullanımını olumlu yönde etkilediğini ifade etmiştir.

Grafik 1. Kıyı dolgu alanını kullanım amacı

Sahil Park yapılmadan önce Alaplı kentinde kıyı kullanımının yok denecek kadar az olduğu bilinmektedir. Hatta sahilde yürüyüş veya keyif yapmak için 14 km. uzaklıktaki Kdz.Ereğli'ye gidip geldiği söylenmektedir. Şu anda Alaplı Sahil Parkın belirtilen kullanım amaçları için sıklıkla kullanılması kentliler tarafından benimsendiği şeklinde yorumlanabilir.

Tablo 7. Kıyı Dolgu Alanından Memnuniyet Durumu

	n	%
Çok memnunum	103	51,50%
Memnunum	63	31,50%
Kararsızım	14	7,00%
Memnun değilim	16	8,00%
Hiç memnun değilim	4	2,00%
Toplam	200	100,00%

Katılımcılara Sahil Parkı kullanmaktan memnunsunuz? diye sorulduğunda; %51,50 oranında katılımcı çok memnun olduğunu beyan etmiştir. Memnun değilim cevabını veren 16 kişi(%8,00) ve hiç memnun olmadığını söyleyen 4 kişi(%2,00) bulunmaktadır. Genel anlamda değerlendirildiğinde; katılımcıların büyük çoğunluğunun Alaplı kıyı dolgu alanına rekreasyon faaliyeti getiren Sahil Parktan memnuniyet duyduğu söylenebilir. Memnuniyetsizliğini belirten katılımcılara nedeni sorulduğunda; eskiden Alaplı'da gidecek yer olmadığı için daha az para harcadığını belirtmişlerdir. Başka bir katılımcı ise Sahil Park yapılmadan önce Alaplı olmayan kişilerinde ilçeye geldiği; bu nedenle kendini güvende hissetmediğini söylemiştir. Memnuniyetsizliğin genel nedeni olarak Alaplı'nın Sahil Park sayesinde daha tercih edilmiş bir şehir olmaya başlaması; bunun konut fiyatları ve genel yaşam giderlerini artırdığı yönündedir.

SONUÇ VE DEĞERLENDİRME

Kentlerde kıyı alanları deniz ve karanın bileşim noktası olma özelliği ile doğal güzelliklerin ve manzara seyir niteliğinin merkezleridir. Kıyı alanlarının planlamasında su ve yeşil ile insanın kaynaşması, bütünleşmesi, karşılıklı etkileşim içinde bulunması önemli amaçlardan biri olarak sayılabilir. Bu amaca ulaşırken su kalitesinin bozulmaması, kirlilik yaratılması, ekolojik dengenin korunmasına dikkat edilmelidir. Kıyı kentlerinde kıyının doldurulması sonucu oluşan alanların rekreasyonel fonksiyona dair kullanımını bütüncül bir anlayışla gerçekleştirmelidir. Her kentin kendine has özellikleri vardır. Bunlara uygun olarak katılımcı bir planlama yöntemi seçilmelidir. Bu durumda aktif kullanıcı profiline artış sağlanabilecektir. Ayrıca ekolojik değerleri korumak şartıyla kentin fiziksel, sosyo- kültürel ve ekonomik değerlerini arttırması kentsel rekabette üstünlük sağlayabilecektir.

Alaplı'da kıyı dolgu alanı düzenlemesinin fiziksel alan kullanımı özelliğinin ötesinde sosyal etkisinde olduğu gözlenmektedir. Kent halkının bir araya gelebileceği bir alan olması kent kültürü ve kentli bağlılığı açısından da olumlu etki yapabilecektir. Her ne kadar kent planlamada alan yaratmak adına kıyı dolgu alanlarının oluşturulmasına ekolojik ve rant ekonomisi açısından olumsuz bakılsa da; Alaplı Sahil Parkın kentliler açısından erişilebilirliği yüksek bir kamusal mekan olması kente katılan bir artı değer olarak değerlendirilebilir. Bu yolla komşu şehirleri birbirine bağlayan geçiş kenti niteliğindeki Alaplı, tercih edilir bir nitelik kazanabilme yolunda ilerlemektedir. Bu projenin kent geneline daha iyi yansiyabilmesi için sürdürülebilirlik ilkesinin daim olması, yaya ve taşıt trafiğine ilişkin çözümlerin geliştirilmesi, otopark alanları ile desteklenmesi ve kent merkezi planlamasının yeniden ele alınması olumlu olacaktır. Ancak tüm bunlar yapılırken katılımcı ve bütünsel bir planlama anlayışının yürütülmesi kentsel kamusal alanların halk tarafından benimsenmesine katkı sağlayacaktır.

KAYNAKÇA

- 3830 Sayılı Kıyı Kanunu (1992). 3830 sayılı Kıyı Kanunu, Tarih: 11.7.1992, Resmi Gazete Yayın No: 21281, <http://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.3621.pdf>, Erişim Tarihi: 04.06.2018
- Alexandria Waterfront Small Area Plan (2012). City of Alexandria Department of Planning and Zoning, USA, <https://www.alexandriava.gov/Planning>, Erişim Tarihi: 04.06.2018.
- Alpay, B. (2011). Alaplı (Zonguldak) Kent Merkezi ve Kıyı Dolgu Alanı Düzenleme Süreci - Kentsel Tasarım Projeleri, İnönü Üniversitesi Sanat ve Tasarım Dergisi, Cilt:1, Sayı:3, S:296-307.
- BAKKA (2018). Batı Karadeniz Kalkınma Ajansı, Zonguldak - Karabük – Bartın TR-81 Düzey 2 Bölgesi İl-İlçe Analizleri Raporu, s:14-15, <http://bakka.gov.tr/assets/BolgePlani/Analizler.pdf>, Erişim Tarihi: 05.06.2018
- BAKKA_a (2018). 2014-2023 Batı Karadeniz Bölge Planı Mevcut Durum Analizi, http://bakkakutuphane.org/upload/dokumandosya/cilt_1_icsayfalar_spreads.pdf, Erişim Tarihi: 05.06.2018
- Döker, M.F. (2006). İstanbul İli Marmara Denizi Kıyı Dolgu Alanlarının Tespiti ve Bu Alanlarda Arazi Kullanımı, T.C. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Coğrafya Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi, S:7.
- Duru, B. (2001). Kıyı Yönetiminde Bütüncül Yaklaşımlar ve Ulusal Kıyı Politikası, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kent ve Çevre Bilimleri Anabilim Dalı Doktora Tezi, Ankara.
- Duru, B. (2003). Kıyı Politikası, Mülkiyeliler Birliği Vakfı Yayınları, Ankara
- Eke, F. (1995). Kıyı Mevzuatının Gelişimi ve Planlama, Ankara: T.C. Bayındırlık ve İskan Bakanlığı Teknik Araştırma ve Uygulama Genel Müdürlüğü, Yayın no:77
- Görer, N.; Duru, B. (2001). Türkiye'de Kıyı Yönetimi Uygulamaları, Türkiye'nin Kıyı ve Deniz Alanları III. Ulusal Konferansı Bildiriler Kitabı, Özhan, E. & Yüksel Y. (Ed.), 26-29. Haziran 2001, Kıyı Alanları Yönetimi Türkiye Milli Komitesi, ODTÜ, Ankara
- Karasar, N. (2005). Bilimsel araştırma yöntemi. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Keleş, R. (1980). Kentbilim Terimleri Sözlüğü, Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları, s: 79.
- Koçan, N.; Ateş, O. (2011). Yapılaşmanın Görsel Yönden Kıyı Peyzajına Etkisi: Bartın-İnkumu Örneğinde Değerlendirme, Gümüşhane Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi, Cilt:1, Sayı:1, S:77-89.
- Moreno, A.; Amelung, B. (2009). Climate Change and Coastal & Marine Tourism: Review and Analysis. Journal of Coastal Research, 56, 1140-1144.
- Özkan, Ö.; Alp, J.; Tannıverdi, Ç. (2015). Dolgu Alanları: Kıyı Sınırmı Yeniden Oluşturmak, 9. Uluslararası Sinan Sempozyumu, 21-22. Nisan. 2015, Edirne-Türkiye.
- Sesli, F.A.; Akyol, N. (1999). Türkiye'de Kıyı Alanları Konusunda Geçmişten Günümüze Ulusal Mevzuat, TMMOB Harita Ve Kadastro Mühendisliği Dergisi, Sayı: 86, S:101-111.
- T.C. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı (2018). Kıyı Alanlarının Önemi, <http://mpgm.csb.gov.tr/kiyi-alanlarinin-onemi-i-84350>, Erişim Tarihi: 04.06.2018.
- TÜİK (2018). Türkiye İstatistik Enstitüsü Zonguldak Alaplı İlçesi Nüfus Bilgileri, http://www.tuik.gov.tr/PreTablo.do?alt_id=1047, Erişim Tarihi: 04.06.2018.